

A MÉLIUSZ JUHÁSZ PÉTER KÖNYVTÁR
GYŰJTŐKÖRI SZABÁLYZATA

.....
Dr. Kovács Béla Lóránt
igazgató

2024.

Tartalom

1. A szabályzat célja:	3
2. A gyűjtés alapvető szempontjait meghatározó tényezők	3
2.1 A gyűjteményszervezés elveit meghatározó jogszabályok, szabályzatok	3
2.2 A könyvtár tevékenysége és funkciói	3
2.3. A gyűjtést befolyásoló helyi tényezők, működési terület	5
3. A könyvtár gyűjtőköre	6
3.1 Formai szempontok	7
3.2 Tartalmi szempontok	8
4. A gyűjtemény fejlesztésének szempontjai	9
4.1 A gyarapítás módja, forrásai	9
4.2. A gyarapítás mértéke, példányszámok megállapítása	9
4.3. Az állomány apasztása	9
5. A gyűjtemény megőrzésének szempontjai	10
6. Különgyűjtemények speciális gyűjtőköri szabályai	11
6.1. Zenei Részleg	11
6.2 Helytörténeti Részleg	12
7. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer gyűjtőköri szabályzata	14
Román nemzetiségi könyvtárellátás	15
8. Záró rendelkezések	15

1. A szabályzat célja:

- a Méliusz Juhász Péter Könyvtár gyűjteményalakítási alapelveinek rögzítése a jogszabályok, valamint a könyvtár stratégiai célkitűzései és jövőképe függvényében <https://www.meliusz.hu/en/dokumentumok>
- a könyvtár egységes állományépítési, állománygazdálkodási tevékenységének támogatása, megfelelő könyvtári gyűjtemény kialakítása a regionális, a városi és a vármegyei szintű feladatok, az ellátási kötelezettség biztosítására
- a könyvtár részvételének segítése a hazai könyvtári együttműködési rendszerekben, különös tekintettel az Országos Dokumentumellátási Rendszerben

2. A gyűjtés alapvető szempontjait meghatározó tényezők

2.1 A gyűjteményszervezés elveit meghatározó jogszabályok, szabályzatok

- 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökségvédelméről
- 1997. évi CXL. törvény a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről
- 1999. évi LXXVI. törvény a szerzői jogról
- 717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet a kiadványok kötelespéldányainak szolgáltatásáról, megőrzéséről és használatáról
- 73/2003. (V. 28.) Korm. rendelet az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerről
- 3/1975. (VIII. 17.) KM-PM együttes rendelet a könyvtári állomány ellenőrzéséről (leltározásáról) és az állományból történő törlésről szóló szabályzat kiadásáról
- 22/2005. (VII. 18.) NKÖM rendelet a muzeális könyvtári dokumentumok kezelésével és nyilvántartásával kapcsolatos szabályokról
- Méliusz Juhász Péter Könyvtár alapító okirata

2.2 A könyvtár tevékenysége és funkciói

A nyilvános könyvtári alapfeladatai keretében:

- a fenntartó által kiadott *Alapító okiratban* és a *Szervezeti és működési szabályzatban* meghatározott fő céljait küldetésnyilatkozatban teszi közzé
- gyűjteményét folyamatosan fejleszti, feltárja, megőrzi, gondozza és rendelkezésre bocsátja
- tájékoztat a könyvtár és a nyilvános könyvtári rendszer dokumentumairól és szolgáltatásairól
- biztosítja más könyvtárak állományának és szolgáltatásainak elérését
- részt vesz a könyvtárak közötti dokumentum- és információcserében
- biztosítja az elektronikus könyvtári dokumentumok elérhetőségét

- a könyvtárhasználókat segíti a digitális írástudás, az információs műveltség elsajátításában, az egész életen át tartó tanulás folyamatában
- segíti az oktatásban, képzésben részt vevők információellátását, a tudományos kutatás és az adatbázisokból történő információkérés lehetőségét
- kulturális, közösségi és egyéb könyvtári programokat szervez
- tudás-, információ- és kultúráközvetítő tevékenységével hozzájárul az életminőség javításához, az ország versenyképességének növeléséhez
- a szolgáltatásait a könyvtári minőségirányítás szempontjait figyelembe véve szervezi.
- részt vesz felnőttképzési tevékenységekben
- a nyilvános könyvtár az általa üzemeltetett, kiskorúak által is használható, internet-hozzáféréssel rendelkező számítógépek használatát a kiskorúak védelmét lehetővé tévő, könnyen telepíthető és használható, magyar nyelvű szoftverrel ellátva biztosítja a kiskorúak lelki, testi és értelmi fejlődésének védelme érdekében.

A települési könyvtári feladatai keretében:

- gyűjteményét és szolgáltatásait a helyi igényeknek megfelelően alakítja
- közhasznú információs szolgáltatást nyújt
- helyismereti információkat és dokumentumokat gyűjt
- gyermek- és családbarát szolgáltatásokat nyújt
- szabadpolcos állományrésszel rendelkezik.

A vármegyei hatókörű városi könyvtári feladatai keretében a vármegye egész területére vonatkozóan állami feladatként:

- ellátja a vármegyei kötelespéldányokkal, a digitalizálással, a gyűjteményét feltáró elektronikus katalógus építésével kapcsolatos feladatokat
- szervezi a területén működő könyvtárak együttműködését
- végzi és szervezi a vármegye nemzetiséghez tartozó lakosainak könyvtári ellátását
- a települési könyvtárak tevékenységét segítő szolgáltatásokat nyújt
- szervezi a vármegyében működő könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását
- végzi az iskolán kívüli könyvtári továbbképzést és szakképzést
- működteti a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszert, szervezi a könyvtári, információs és közösségi helyek részvételét a kulturális alapellátás kiterjesztésében
- megállapodás alapján biztosítja a települési önkormányzatok számára a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszeren működéséről szóló miniszteri rendeletben meghatározott feladatainak ellátását, a 64 § (3) bekezdése szerinti könyvtári, információs és közösségi helyen.
- koordinálja a települési könyvtárak fejlesztését, ennek keretében javaslatot tesz a vármegyében működő városi könyvtárak és a települési nyilvános könyvtárak fenntartóinak a könyvtár fejlesztésére a miniszter rendeletében meghatározott szakmai követelmények érvényesítése érdekében
- koordinálja a települési könyvtárak minősítésének előkészítését

- ellátja az Országos Dokumentumellátási Rendszerről szóló kormányrendeletben a szolgáltató könyvtár számára meghatározott feladatokat
- évente két alkalommal a könyvtári szolgáltatások megvalósításával kapcsolatos információs szakmai műhelynapot szervez a vármegye könyvtárosai számára
- ellátja a helyismereti dokumentumok elektronikus hozzáférhetővé tételével kapcsolatos feladatokat
- elektronikus formában megőrzi és hozzáférhetővé teszi a települési könyvtárak éves szakmai beszámolóját és munkatervét

Regionális könyvtári feladatai keretében az illetékességi területén regionális szinten:

- koordinálja a vármegyei hatókörű városi könyvtárak együttműködését
- együttműködik a könyvtári intézettel a könyvtári intézet által nyújtott egyes szolgáltatások hatékonyságának növelése érdekében
- ellenőrzi és rendszerezi a vármegyei hatókörű városi könyvtárak által szervezett az illetékességi területükön működő könyvtárak statisztikai adatszolgáltatását
- a regionális Könyvtári Kollégium munkatervében foglaltak szerint végzi a határon túli magyarság könyvtári ellátásának támogatását. Ennek keretében együttműködik a külhoni magyarság szervezeteivel, szakmai szervezeteivel és könyvtáraival a külhoni magyarság könyvtári szolgáltatásainak segítése érdekében.

2.3. A gyűjtést befolyásoló helyi tényezők, működési terület

A könyvtár működési területe:

Vármegyei hatókörű városi könyvtárként Debrecen Megyei Jogú Város és Hajdú-Bihar vármegye közigazgatási területe.

Regionális könyvtárként illetékességi területe – Hajdú-Bihar vármegyén túl – kiterjed Budapest kerületi önkormányzatai által fenntartott települési nyilvános könyvtárakra, Borsod-Abaúj-Zemplén vármegyére, Heves vármegyére, Jász-Nagykun-Szolnok vármegyére, Nógrád vármegyére, Pest vármegyére és Szabolcs-Szatmár-Bereg vármegyére.

Az Országos Dokumentumellátási Rendszer keretében működő szolgáltató könyvtárként működési területe Magyarország egész területe.

Helyi tényezők

a) Területi elhelyezkedés – a város gazdasági, társadalmi, művelődési viszonyai

Debrecen lakónépessége jelenleg 201.582 fő, a lakosság 13,2 %-a (összesen 26.609 fő) 14 éven aluli. (https://www.ksh.hu/nepszamlalas/tablak_teruleti_09)

Debrecen iskolaváros, 38 általános iskola, 35 középfokú oktatási intézmény és 2 egyetem működik a városban. (<https://www.debrecen.hu/hu>)

b) A város könyvtári ellátottsága

A város könyvtári hálózatát tekintve kiemelkedő jelentőségű, az önkormányzat fenntartásában működő Méliusz Juhász Péter Könyvtár, amely az ország második legnagyobb könyvtár-hálózatát üzemelteti (jelenleg a Központi Könyvtár, 8 könyvtári egység, 3 könyvtárpont és a Térey Könyvsarok látja el a város lakosságát). Részlegeink közül a Zenei Részleg, valamint a Helytörténeti Részleg speciális feladatkörrel és állománnyal rendelkezik. Valamennyi egységünkben gyermekrészleg, számítógépes információszolgáltatás, szélessávú internet-hozzáférés biztosított.

Fontos szerepet tölt be városunk könyvtári életében a Debreceni Egyetem - elsősorban felsőoktatásban résztvevő hallgatóit ellátó - Egyetemi és Nemzeti Könyvtára, valamint a Református Kollégium Nagykönyvtár nagy értékű gyűjteménye.

Az alsó és középfokú oktatási intézmények mindegyike rendelkezik iskolai könyvtárral.

c) Kiemelt fontosságú felhasználói csoportok:

- Gyerekek: a közművelődési könyvtárnak különleges kötelessége, hogy alkalmat adjon a gyerekeknek a könyvek és egyéb dokumentumok kötetlen és egyéni kiválasztására. Külön állományt és – ha lehetséges – külön tereket kell biztosítani számukra. A gyermekkönyvtár/részleg így olyan eleven, inspiráló helyé válhat, ahol a különféle tevékenységek az ösztönzés forrásai lesznek.
- Tanulók: a legkülönbözőbb korú tanulóknak módot kell adni arra, hogy az köznevelési intézmények által nyújtott szolgáltatások kiegészítéseképpen a közművelődési könyvtárra támaszkodhassanak. Azok, akik egyéni tanulmányokat folytatnak, könyv- és információigényeik kielégítésében teljesen a közművelődési könyvtárra támaszkodhatnak.
Tekintettel a város felsőoktatási intézményeinek fentebb felvázolt könyvtári ellátására intézményünk nem tartja feladatának a főiskolások és egyetemi hallgatók tanulmányaikkal kapcsolatos szakirodalmi igényeinek ellátását.
- Idősek és hátrányos helyzetű olvasók: az idős és különböző okok miatt hátrányos helyzetben lévő emberek ellátása kiemelt feladat. A magányosságból, a különféle szellemi és testi fogyatékoságokból fakadó nehézségeket a közművelődési könyvtárak sokféleképpen enyhíthetik.

3. A könyvtár gyűjtőköre

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár, mivel általános gyűjtőkörű könyvtár a dokumentumtípusok széles körét gyűjti mind formai, mind tartalmi szempontból. A gyarapítás során elsősorban a magyar nyelvterületen megjelent dokumentumokra koncentrál. Gyűjtőköre alakításánál elsődleges szempontként a használói igények a meghatározóak, ezért gyűjteménye alakításánál bevezette a kölcsönzői beszerzés szolgáltatását, melynek köszönhetően a felhasználói igényekre közvetlenül és gyorsan szerzi be a kívánt dokumentumokat.

3.1 Formai szempontok

a) Gyűjtött dokumentumtípusok

Nyomdai sokszorosítással előállított dokumentumok:

- könyvek, albumok, periodikumok, térképek, kották, partitúrák
- A Központi Könyvtár válogatva gyűjti az intézményi kiadásban megjelenő egyetemi, főiskolai jegyzeteket, kutatói jelentéseket, műszaki szabványokat, szabadalmi leírásokat, fali térképeket, bibliofil kiadványokat, lap- és képkivágatokat, aprónyomtatványokat, bekötött kéziratokat (Helyismereti gyűjtemény).

Audiovizuális dokumentumok:

- hangzó dokumentumok: CD-lemez, hangoskönyv,
- képi dokumentumok: DVD-filmek, diafilmek, helyi tartalmú állóképek (főleg képes levelezőlapok és fényképek), mikroformátumú dokumentumok.

Elektronikus dokumentumok

- adatbázisok
- helyismereti dokumentumok digitalizált változatai, állományvédelmi céllal digitalizált régi folyóiratok

b) Időhatárok és nyelvi keretek

A Méliusz Juhász Péter Könyvtár gyűjtőkörébe elsősorban a friss megjelenésű művek tartoznak, emellett pótolja az állományából kikopott dokumentumokat is.

A helyismereti tartalmú dokumentumokat, a helyi kiadványokat és a helyi szerzők munkáit időhatárok nélkül gyarapítja.

Különgyűjteményként őrzi és válogatva gyarapítja, elsősorban hagyatékokból az 1945 előtt megjelent könyveket, periodikumokat, fotódokumentumokat.

Szintén különgyűjteményként gyarapítja és őrzi a helyi jelentőségű szerzők teljes hagyatékát, a tárgyi hagyatékokkal együtt.

Nyelvi szempontok:

A Központi Könyvtár Idegennyelvi részlegébe válogatva történik a beszerzés a világnyelveknek számító, angol, francia, német, orosz nyelven megjelent szépirodalmi művek esetében. Nyelvkönyveket és szótárakat minden nyelven gyarapítunk.

A helyismereti dokumentumok esetében nyelvi határ nincs.

A Zenei Részleg az opera- és dalirodalom kiemelkedő műveiből készült felvételeket eredeti nyelven is gyűjti, valamint zenei tárgyú kézikönyveket világnyelveken is beszerez.

c) Földrajzi határok:

- a Magyarországon megjelent dokumentumokat válogatva gyűjti
- a határon túli magyar nyelvű vagy magyar vonatkozású műveket szintén válogatva gyűjti
- a Helyismereti gyűjtemény Hajdú-Bihar vármegye egész területére vonatkozóan tartalmazza a helyismereti dokumentumokat és információkat, nevezetesen a helyi tartalmú dokumentumokat, a helyi kiadványokat és a helyi szerzők műveit. Ezen túlmenően az állomány részét képezi az Észak-alföldi Régióra, az Alföldre és a Tiszántúlra vonatkozó válogatott szakirodalom, továbbá az ún. történeti (ma Romániához tartozó) Bihar megyéről szóló és a területén megjelent könyvek, időszaki kiadványok is.

3.2 Tartalmi szempontok

a) Szépirodalmi művek

A Központi Könyvtárban teljességre törekvően, a többi egységben válogatva gyűjtjük a klasszikus magyar szerzők szépirodalmi alkotásait, az értékes kortárs magyar irodalmat és a helyismereti szempontból jelentős szépirodalmat.

A könyvtárhasználói igény szerint válogatva gyűjtjük a klasszikus és kortárs külföldi szépirodalmat, illetve a külföldi és magyar szerzők szórakoztató jellegű irodalmát.

b) Felnőtt ismeretközlő irodalom

Közművelődési könyvtári funkcióink közül legfontosabbnak a tanulást, önképzést támogató funkciót tekintjük, amelynek ellátásához szak- és ismeretterjesztő irodalom szükséges.

A legtöbb szakterületen beszerezünk a tudományterület kézikönyveit, adattárait, monográfiáit és szótárait.

A Központi Könyvtár ismeretterjesztő szinten és tudományos szakkönyv szinten is beszerzi a magyar nyelvű szakirodalmat.

Kiemelten gyarapítjuk a zenei és művészeti irodalmat.

c) Gyermek-és ifjúsági irodalom

Minden könyvtárunk rendelkezik gyermekrészleggel, melyekbe az alábbi szempontok szerint gyarapítunk:

- képeskönyvek, mesék, egyszerű történetek, gyermekversek
- szépirodalom az egyes életkori csoportok számára lehetőleg vonzó kiadásban
- tényközlő és egyszerű ismeretterjesztő könyvek minden tárgykörben és a különböző életkoroknak megfelelő színvonalon – szintén vonzó, az érdeklődést felkeltő kiállításban iskolai kötelező olvasmányok több példányban
- a Magyarországon megjelenő gyermek- és ifjúsági lapok
- gyermek és ifjúsági hangoskönyvek
- diafilmek

d) Időszaki kiadványok

- Napilapok:
- Szórakoztató jellegű magazinok, hetilapok
- A tartalmas, értéket képviselő folyóiratok viszonylag átfogó skáláját gyűjtjük hálózati szinten: irodalmi folyóiratok teljes körű gyűjtésére törekszünk a Központi Könyvtárban, válogatva a fiókkönyvtárak esetén; ismeretterjesztő folyóiratok – lehetőleg felölelve a természet- és társadalomtudományok területeit; szakfolyóiratok
- Hajdú-Bihar vármegyei időszaki kiadványokat

4. A gyűjtemény fejlesztésének szempontjai

4.1 A gyarapítás módja, forrásai

- Vásárlás: a fenntartói költségvetési összeg, a Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszerhez rendelt állami forrás, az ODR támogatás, az érdekeltségnövelő támogatás, valamint egyéb pályázati, támogatási források.
- Ajándék: a könyvtár szerzőktől, olvasóktól, szervezetektől érkező ajándék köteteket válogatás után fogad be.
- Kötelesepéldány: a 717/2020. (XII. 30.) Korm. rendelet 3. § ab) pontja alapján a kiadó székhelye szerint illetékes vármegyei hatókörű városi könyvtár kötelesepéldányra jogosult
- Saját kiadvány: a könyvtár által kiadott mű.
- Egyéb támogatási formák: Márai-program, Nemzeti Kulturális Alap Könyvtár támogatási program, Országos Idegennyelvű Könyvtár támogatása, Goethe Intézet.

4.2. A gyarapítás mértéke, példányszámok megállapítása

A gyarapítás mértékét a könyvtári egység nagysága és a forgalmi statisztika figyelembe vételével állapítjuk meg.

A művek példányszámának meghatározása a használói igények, a használat köre és a rendelkezésre álló beszerzési források alapján történik.

Az Országos Dokumentum-ellátási Rendszerben való részvétel miatt a Központi Könyvtárban lehetőség szerint nagyobb példányszámban gyarapítunk.

4.3. Az állomány apasztása

Az állomány apasztása a gyarapítással egyenrangú feladat, a kettő együtt képezi az állományépítés folyamatát.

A könyvtár állományában meglévő, de a könyvtár rendeltetésszerű feladatainak ellátására alkalmatlanná vált dokumentumok selejtezése a 3/1975. (VIII.17) KM-PM számú együttes rendelet szerint történik.

a) Tervszerű apasztást végzünk, ha

- a dokumentum tartalmilag elavult, a benne foglalt ismeretanyag tudományos vagy pragmatikus szempontból meghaladottá vált,
- az olvasói igény csökkenése miatt a példányszám egy része fölöslegessé vált,
- a könyvtár gyűjtőköre módosult.

Az avult és fölös dokumentumokat (a szükséges selejtezési adminisztráció elvégzése után) esetenként – a vonatkozó jogszabályok értelmében – elajándékozzuk (felajánljuk más könyvtáraknak, oktatási és szociális intézményeknek).

b) A természetes elhasználódásról (rongálódott dokumentum) az adott könyvtár vezetője dönt;

c) Egyéb okok:

- elháríthatatlan esemény;
- bűncselekmény;
- behajthatatlan követelés;
- pénzben megtérített követelés;
- megengedhető hiány;
- normán felüli hiány.

A Helytörténeti Részleg gyűjteménye nem selejtezhető.

A könyvtár a muzeális könyvtári dokumentumnak minősülő állományát a 22/2005. (VII. 18.) NKÖM rendeletnek megfelelően kezeli. A könyvtár a muzeális dokumentumok szakszerű kezelésére vonatkozó szabályait *A Méliusz Juhász Péter Könyvtár szabályzata a muzeális könyvtári dokumentumok kezeléséről és nyilvántartásáról* című dokumentuma rögzíti. A könyvtár a helytörténeti jelentőségű hagyatékokat muzeális könyvtári dokumentumnak minősíti, végleges megőrzési kötelezettséggel.

5. A gyűjtemény megőrzésének szempontjai

a) A Könyvtár digitalizációs tevékenységének legfőbb céljai:

- **Állományvédelem, állagmegóvás:** az értékes dokumentum megóvása érdekében történik a digitalizálás
- **Szolgáltatás:** cél a könnyebb hozzáférhetőség biztosítása

b) Digitalizálandó dokumentumok típusai:

- Elsősorban a könyvtár Helytörténeti részlegében található könyvek, fotónegatívak, cikk-kivágatok, aprónyomtatványok, plakátok, folyóiratok
- A könyvtár számára digitalizálásra felajánlott, vagy a digitalizálás és közzététel jogát megvásárolva, a gyűjtőkori szabályzat alapján befogadható dokumentumok, melyek eredetijét a tulajdonos meg kívánja őrizni.

c) Az anyagok digitalizálásának fontossági sorrendje:

- A digitalizálás során elsőbbséget élveznek az értékes, veszélyeztetett, a nagy érdeklődésnek örvendő és kutatott dokumentumok.
- Az 1945 előtti könyvek.
- Az aktualitás eseményekhez, évfordulókhoz, kiállításokhoz kapcsolódó dokumentumok.

6. Különgyűjtemények speciális gyűjtőkori szabályai

6.1. Zenei Részleg

Feladata:

Debrecen és a vármegye lakossága részére zenei és művészeti ismeretterjesztő tevékenység kifejtése könyv, kotta, hanglezet, CD és egyéb hangdokumentumok segítségével. Ennek érdekében gyűjti és feltárja ezeket a dokumentumokat. Szolgáltatásai révén hozzáférhetővé teszi a könyvtár állományát a felhasználók számára, és biztosítja a művészeti önképzést, továbbképzést. Állománya egyfelől a zenei és a művészeti kutatás fontos bázisa, másrészt sajátos eszközeivel és lehetőségeivel kiegészíti és továbbfejleszti az oktatás keretében elkezdett zenei és művészeti nevelés által elért eredményeket.

Gyűjtött dokumentumtípusok:

Könyvek:

A zenei vonatkozású magyar nyelvű szakirodalom beszerzésében a teljességre törekszünk. A gyűjtemény összetétele: zeneszerzői műjegyzékek, többnyelvű zenei szótárak, műszótárak, zenei könyvtárosi kézikönyvek, zenei tárgyú lexikonok, szakkönyvek (zeneelméleti, zene- és hangszer-történeti munkák) a zenei folklorra vonatkozó, zenepedagógiai művek stb. Gyűjtjük a festészettel, szobrászattal, tájrendezéssel, építészettel, numizmatikával, ötvösművészettel, rajzművészettel, lakberendezéssel, fotóművészettel, iparművészettel, táncművészettel, színházművészettel foglalkozó könyveket is.

Periodika:

Válogatva gyűjtjük a komolyzenei, a könnyűzenei, zenepedagógiai, táncművészeti és filmes témájú folyóiratokat.

Kotta

- kórusművek
- külföldi kiadású dal- és ária-gyűjtemények
- lapkották
- zongorakivonatok
- partitúrák
- kispártitúrák
- szólóhangszerekre írott művek
- magyar szerzők művei
- nagy zeneszerzők életműsorozatai
- könnyűzene

Audiovizuális dokumentumok:

- válogatva a komolyzenét, a zenetörténet minden korszakának jelentős alkotását, nagy zeneszerzők egy-egy művét különböző előadókkal is, neves előadóművészek gyűjteményes felvételeit
- válogatva a népzénét és világzenét, magyar és más népek eredeti népzenei és világzenei jellegű felvételeit
- válogatva a könnyűzenét, a könnyűzene különböző ágait reprezentáló neves hazai és külföldi előadók felvételeit
- válogatva a megzenésített verseket, irodalmi hangfelvételeket
- válogatva a gyermekalbumokat, gyermekdalokat
- válogatva a zenei témájú filmeket, zenés játékfilmek, koncertfelvételek, operafilmei, operettek, musicalek stb.
- a magyar és nemzetközi filmművészet jelentős alkotásait, irodalmi adaptációkat, játékfilmeket, gyermekeknek szóló rajz- és mesefilmeket, családi filmeket stb.

Bakelit lemezek

- megőrzési jelleggel neves előadóművészek felvételei találhatóak meg a gyűjteményben
- korábban megjelent gyermekeknek szóló mese lemezek

A bakelit állományt nem gyarapítjuk.

6.2 Helytörténeti Részleg

A gyűjtés határai:

a) Földrajzi határok:

A gyarapításnál a jelenlegi vármegye-határokat vesszük figyelembe, tehát az egykor Szabolcs vármegyéhez tartozó települések régebbi dokumentumait is beszerezzük, az 1950 után Békés

megyéhez csatolt területre vonatkozó anyagból viszont csak a kiemelkedően fontos műveket gyűjtjük. Törekszünk az ún. történeti (ma Romániához tartozó) Bihar megyére vonatkozó könyvek és az ott megjelent, elérhető időszaki kiadványok beszerzésére. Referenz-szinten gyűjtjük az Észak-alföldi Régióra, az Alföldre és a Tiszántúlra vonatkozó szakirodalmat.

b) Időbeli határok:

A nyomtatott dokumentumok esetében kronológiai határt sem a megjelenési időt, sem a tárgyidőt illetően nem szabunk, mindazonáltal a teljesség igényével csak korunk dokumentumait gyűjtjük.

c) Intenzitás, mélység:

Tartalmilag átfogó, komplex információtár kialakítására törekszünk. Gyűjtjük azokat a szépirodalmi alkotásokat, melyeknek cselekménye a vármegyében játszódik, illetve amelyek róla szólnak.

A teljesség igényével gyarapítjuk a vármegyére vonatkozó lényeges információkat tartalmazó dokumentumokat:

- a kizárólag a vármegyével, ill. valamely részével foglalkozó helyismereti munkákat (község- és városmonográfiák, helytörténeti összefoglalások, tájféldrajzi művek, statisztikai adattárak, üzemtörténetek, iskolai értesítők, beszámoló jelentések, idegenforgalmi városismertető, reprodukciós és fotóalbumok),
- az olyan országos kiadványokat, amelyekben tanulmányok vagy összefüggő részletek találhatók a vármegyéről (tanulmánykötetek, évkönyvek, turistakalauzok, forráskiadványok),
- a helyi politikusok beszéd- és cikkgyűjteményeit, az egyházi személyek prédikációs köteteit,
- a művelődés- vagy nyomdatörténeti szempontból jelentős értéket képviselő kiadványokat,
- évkönyveket, naptárakat, a vármegyében rendezett konferenciák, tanácskozások, tudományos ülésszakok előadásait tartalmazó köteteket és az egyéb helyi rendezvényekről kiadott könyveket,
- a helyi személyekkel kapcsolatos információkat tartalmazó dokumentumok szintén helyet kapnak a gyűjteményben. A helyinek minősülő szépírók és művészek valamennyi könyvét és albumát őrizzük.

Helyi személynek tekintjük azt, aki a vármegyében élt, dolgozott egész életében, vagy aki alkotó korszakának több évét itt töltötte, vagy igen gyakran vissza-visszajárt s ennek hatása, kötődése a helyhez életművében kimutatható.

Egyedi elbírálás alapján döntünk a következő esetekben:

- a szóban forgó személy csak élete egy rövid szakaszt töltötte a vármegyében. A csak rövid ideig itt élt alkotók munkái közül csupán a vármegyében született alkotásokat szerezzük be,
- ha a szóban forgó személyt életének csak egy mozzanata (pl. a születés, a halál, egy átutazás) köti ide, munkáikat válogatva gyűjtjük.

A teljesség igényével gyűjtjük a vármegye jelenlegi területén megjelent periodikákat. Lépéseket teszünk a kereskedelmi forgalomba nem kerülő helyi hang-, kép- és videofelvételek, továbbá az elektronikus dokumentumok beszerzésére.

Válogatva gyűjtjük a vármegye területén kiadott, de nem helyi tartalmú dokumentumokat. Szelektálva gyűjtjük a helyi szakírók munkáit, ha azoknak nincs helyi vonatkozásuk, ezek közül elsősorban az eszme- és művelődéstörténeti szempontból fontos könyveket őrizzük meg, egyedi elbírálás alapján.

A gyűjteményben helyük van a helytörténeti, honismereti, helyismereti tevékenységgel kapcsolatos általános módszertani tájékoztatóknak, kiadványoknak, bibliográfiáknak is.

A gyűjtés a dokumentum nyelvtől függetlenül történik, és mellőzzük az ideológiai-politikai vagy az erkölcsi-etikai megfontolásokat is.

A gyűjtés forrásai:

Kötelespéldány szolgáltatás, vásárlás (kurrens, antikváriumi, aukciós és magán személyektől), ajándék (beleértve a tiszteletpéldányokat), csere, más könyvtárak fölös példányaiból történő beszerzések. Fénymásolással, hangfelvétellel, mikrofilmezéssel, digitalizálással előállított, ill. az internetről archiválási céllal letöltött és megőrzött dokumentumok.

7. A Könyvtárellátási Szolgáltató Rendszer gyűjtőköri szabályzata

A vármegye KSZR-hez tartozó könyvtárainak ellátását a Vármegyei Szolgáltatási Osztály koordinálja. A Méliusz Juhász Péter Könyvtár általános gyűjtési szempontjain túl a következők figyelembevételével végzi a dokumentumbeszerzést:

- egyetlen műveltségi terület vagy tudományág műveit sem gyűjti teljességgel.
- az iskolai könyvtári funkciót is ellátó könyvtárak esetében megközelítő teljességgel gyűjti a pedagógiai szakirodalmat, a helyi tantervben kiemelt ajánlott és kötelező, vagy taneszközként használt műveket, válogatva a tananyagot kiegészítő szép- és ismeretterjesztő irodalmat, valamint a helyismereti műveket.

A gyűjtés nyelvi határai

Elsősorban magyar nyelvű anyagot gyűjt. A román nyelven megjelenő művek az KSZR törzsállományába kerülnek.

Példányszám

A kézikönyvtár és a törzsállomány beszerzései általában egy példányosak, mely alól csak a kötelező olvasmányok képeznek kivételt. A cseréletét a bővítési köröknek megfelelően művenként három példánnyal gyarapszik.

Román nemzetiségi könyvtárellátás

- a fűgyűjtőkört alkotják az általános művelődés témakörébe tartozó művek, a történelem, a honismeret témakörei, szépirodalmi alkotások, nyelvoktatást segítő dokumentumok
- a mellékgyűjtőkörbe kerül a vallás témaköre

A gyarapításnál figyelembe kell venni az egyes települések román nemzetiségű lakosainak számát, a román nyelv használatát és az oktatás jelenlétét. A gyűjtés az új kiadású dokumentumokra terjed ki.

Példányszám:

A dokumentumok példányszámát, a felhasználói igények, az oktatásban részt vevő tanulók száma határozza meg.

8. Záró rendelkezések

Az állomány szabályszerű gyarapításáért az igazgatóhelyettes, a Gyűjteményszervezési Osztály vezetője, a Vármegyei Szolgáltatási Osztály, valamint a Központi Könyvtár vezetője a felelősök.

Jelen szabályzat a Méliusz Juhász Péter Könyvtár valamennyi egységére vonatkozik.

A gyűjtőköri szabályzatot szükség esetén, de legalább 5 évente felül kell vizsgálni és a szükséges módosításokat el kell végezni.

Jelen szabályzat hatályba lépésének napja: